

YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Sisällysluettelo

YLEISET MÄÄRÄYKSET	4
1 § Tavoite	4
2 § Määräysten antaminen ja valvonta	4
3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin.....	4
MELUN- JA TÄRINÄNTORJUNTA.....	6
5 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista menettelyä	6
6 § Häiritsevä melu yöaikaan	9
ILMANSUOJELU.....	10
7 § Rakennus-, purku-, kunnossapito- ja puhtaanapitotyöt.....	10
8 § Rakennusten polttaminen.....	11
KEMIKAALIT	11
9 § Vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastointi ja käsittely	11
10 § Lisämääräykset kemikaalien varastoinnista pohjavesialueella	12
JÄTTEET	13
11 § Eräiden jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa	13
12 § Maanalaisen öljysäiliön käytöstä poistaminen.....	14
13 § Kyllästetyn puun käyttö.....	15
14 § Kallio- ja energiaporakaivojen poraaminen sekä muu kairaustoiminta.....	15
VESIENSUOJELU.....	15
15 § Määräykset jätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella.....	16
16 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu.....	18
MAATALOUS JA ELÄIMET.....	18
17 § Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla.....	19
18 § Lantavarastojen, eläinsuojien ja eläinten ulkotarhojen sijoittaminen	19
19 § Koirien tarhaaminen.....	20
20 § Poronhoito.....	20
MUUT MÄÄRÄYKSET	20
21 § Lumen vastaanottopaikat.....	20

22 § Poikkeaminen.....	21
23 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkominen ja seuraamukset.....	22

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten yleinen tavoite on ympäristön pilaantumisen ennaltaehkäisy sekä pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistaminen ja vähentäminen. Perusteena ovat paikalliset olosuhteet.

Nämä ympäristönsuojelumääräykset annetaan täydentämään ympäristönsuojelulakia (YSL, 527/2014) ja -asetusta (YSA, 713/2014) sekä ympäristönsuojeluun liittyviä muita lakeja ja asetuksia. Koska ympäristönsuojelulain perusteella annettavat ympäristönsuojelua koskevat asetukset ovat säädösteknisistä syistä usein hyvin yleisluontoisia, on perusteltua antaa niitä täydentäviä ja käytännön tilanteita selventäviä paikallisia määräyksiä.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

2.1 § Ympäristönsuojelulain 202 §:n mukaan toimivalta määräysten antamiseen on kunnalla. Valtuusto voi delegoida määräysten antamisen alaiselleen toimivaltaiselle elimelle.

2.2 § Ympäristönsuojelulain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Hallinnosta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimielin. Utsjoen kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Sodankylän teknisen lautakunnan alainen ympäristöjaosto ja viranhaltijaorganisaationa on Arktisen Lapin ympäristönsuojelu.

2.3 § Ympäristönsuojelulain 22 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää sille ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua toimivaltaa viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä. Jälkimmäisen lain 7 §:n mukaan oikeudesta toimivallan siirtoon päättää kunnanvaltuusto.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

3.1 § Ympäristönsuojelumääräykset ovat ympäristönsuojelulain mukainen ohjauskeino. Määräykset koskevat koko Utsjoen kunnan aluetta. Paikallisista olosuhteista johtuen on katsottu tarpeelliseksi antaa erityismääräyksiä, jotka ovat voimassa vain kyseisillä alueilla.

Ympäristönsuojelulain 202 §:n mukaan ympäristönsuojelumääräykset voivat koskea koko kuntaa tai vain tiettyjä alueita kunnasta. Määräyksissä on otettu huomioon

ympäristönsuojelullisesti arvokkaat ja erityishuomiota vaativat alueet, joilla on perusteltua antaa koko Utsjoen kunnan aluetta koskevia määräyksiä tarkempia ja yksityiskohtaisempia määräyksiä, joilla ehkäistään ympäristönsuojelulain 5 §:ssä määriteltä ympäristön pilaantumista sekä otetaan huomioon lain 16–18 §:n mukaiset pilaamiskiellot.

Pohjavesialueiden pilaantumisriskin vuoksi annetaan määräyksiä talousjätevesien käsittelystä ja kemikaalien varastoinnista kunnan tärkeillä pohjavesialueilla. Vesiensuojelun vuoksi rantavyöhykkeellä on tarpeen antaa määräyksiä mm. jätevesijärjestelmien toteuttamisesta ja jätevesien johtamisesta.

3.2 § Määräykset voivat ympäristönsuojelulain 202 §:n mukaisesti koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Määräykset eivät voi koskea lain mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa eivätkä ympäristönsuojelulain 31 §:ssä, 120 §:ssä tai 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

3.3 § Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia säännöksiä ovat jätahuoltomääräykset, rakennusjärjestys ja terveydensuojelumääräykset. Myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua. Ympäristönsuojelumääräysten

valmistelussa on pyritty välttämään tarpeettomia päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia muun kunnallisen sääntelyn kanssa.

3.4 § Yleisesti viranomaisilla on velvollisuus huolehtia, että voimassa olevaa lainsäädäntöä ja sen perusteella annettuja määräyksiä noudatetaan.

MELUN- JA TÄRINÄNTORJUNTA

Melu on yksi yleisimpiä ja merkittävimpiä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melu vaikuttaa monella tavalla kielteisesti ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Melu voi häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä, lepoa ja nukkumista. Elinympäristössä yleisesti vallitseva melu on sen tasoista, että se voi aiheuttaa suoria ja epäsuoria terveyshaittoja. Ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista melua ja tärinää aiheuttavaa tilapäistä toimintaa koskevan ilmoituksen (ns. meluilmoitus) käsittelyn yhteydessä annetaan määräyksiä mm. meluntorjuntatoimista, toiminnan alkamis- ja lopettamisajankohdista, melutasoista sekä tiedottamisesta.

5 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista menettelyä

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toimenpiteestä tai tapahtumasta tulee toiminnanharjoittajan tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (ns. meluilmoitus). Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta eikä puolustusvoimien toiminnasta.

5.1 § Ympäristönsuojelulain 118.2 §:n nojalla voidaan kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määritellä toiminnot, joista ei tarvitse tehdä meluilmoitusta. Tällaisilla määräyksillä voidaan ilmoitusmenettelyä keventämällä helpottaa ja sujuvoittaa tiettyjen lyhytaikaisten ja tarpeellisten toimintojen järjestämistä.

Näissä määräyksissä kuvatuista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta, sillä ne ovat lyhytaikaisia eikä niistä katsota aiheutuvan merkittävää haittaa tai häiriötä.

Arvioitaessa melun häiritsevyyttä on otettava huomioon melun voimakkuuden lisäksi muun muassa melun kesto, toistuvuus, mahdollinen kapeakaistaisuus ja iskumaisuus, vuorokauden aika, jolloin melua esiintyy sekä alueen ja häiriintyvien kohteiden erityispiirteet. Esimerkiksi murskauksen melutaso voi vaihdella merkittävästi tekniikasta riippuen, samoin toiminnasta aiheutuvat pölyhaitat.

1) Sirkukset ja tivolit ovat pääosin lyhytkestoisia ja toimivat tyypillisesti päivä-/ilta-aikaan paikoissa, jotka on tarkoitettu yleiseen käyttöön. Tapahtumista tiedotetaan asukkaille lähialuetta laajemmin jo siitä syystä, jotta tapahtumat saisivat yleisöä, joten tapahtumat ovat tiedossa paikkakunnalla jo hyvissä ajoin ennen tapahtumaa ja niihin voidaan varautua.

2) Kyse on luonteeltaan lyhytkestoisesta ja selkeästi rajatusta melusta. Valtaosa ilotulitteiden käytöstä tapahtuu vuoden vaihteessa, jolloin ilotulitteita saa käyttää ilman erillistä ilmoitusta ajalla 31.12. klo 18.00–1.1. klo 2.00. Tämän aikaikkunan ulkopuolella yksityinen ilotulitus edellyttää ilmoituksen pelastusviranomaiselle vähintään 5 vrk etukäteen. (laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) § 91–92, valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015) § 63). Ammattimaisista ilotulitusnäytöksistä on ilmoitettava poliisille viimeistään 14 vrk ennen tapahtumaa. (laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta § 97, valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta § 61).

Edellä mainitun ilotulituksia koskevan sääntelyn lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen YSL 118 §:n mukaista menettelyä ei pidetä tarkoituksenmukaisena suhteutettuna toiminnan haittoihin ympäristönsuojelulain näkökulmasta.

3) Lyhytkestoiseksi rajattu (enintään 2 päivää) ja päivä-/ilta-aikaan (klo 9–22) järjestettävä kertaluonteinen ulkoilmakonsertti tai yleisötapahtuma aiheuttaa melua ajanjaksolla, joka voidaan yleisesti tulkita naapureiden sietämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi. Tapahtumapaikat ovat yleensä vakiintuneita sekä yleisötilaisuuksiin soveltuvia. Toiminnanharjoittajat tiedottavat tapahtumista naapurustoa laajemmin, koska tapahtumiin halutaan yleisöä. Tapahtumat kullakin paikkakunnalla ovat yleensä vakiintuneita, ja niihin osataan varautua hyvissä ajoin. Viranomaisella on tapauskohtaisen puuttumismahdollisuus, jos tapahtuman aiheuttava melu osoittautuu kohtuuttomaksi.

4) Moottoriurheilumelu koetaan usein impulssimaisena ja häiritsevä, minkä vuoksi sitä yleensä säädelään päiväaikaan ja rajoitetulla kestolla. Vaikka valtioneuvoston päätös melutason ohjeistoista (VNp 993/1992) ei suoraan koskekaan moottoriurheiluratojen melua (VNp 993/1993 1.2 §), ajoittamalla tapahtuma päiväajaksolle (tässä klo 9–18, joka asettuu VNp 993/1992 käytettyä päiväaikaa 7–22 suppeammin) ja rajaamalla keston enintään kahteen päivään, vähennetään olennaisesti terveydelle ja viihtyvyydelle haitallisinta ilta- ja yömelua sekä pitkäkestoisuudesta aiheutuvaa kuormitusta. Täten toiminnan rajausta päiväaikaan on meluntorjunnan näkökulmasta perusteltu. Moottoriurheilutapahtumat ja -kilpailut kullakin paikkakunnalla ovat yleensä vakiintuneita, ja niihin osataan varautua hyvissä ajoin. Toiminnanharjoittajat tiedottavat tapahtumasta välitöntä naapurustoa laajemmin, koska tapahtumiin halutaan yleisöä. Jos tapahtuma järjestetään

ympäristöluvan omaavalla radalla, meluilmoitusta ei joka tapauksessa tehdä, koska ilmoitusmenettely ei koske ympäristöluvanvaraista toimintaa.

5) Aikajaksolla klo 7–22 toimiminen tapahtuu VNp 993/1992 mukaisella päiväajalla, joten yöaikaista häiriöriskiä ei ole. Enintään 5 vuorokautta tai korkeintaan kahtena peräkkäisenä viikonloppuna rajaavat altistuksen lyhytkestoiseksi, jolloin haittojen toistuvuus ja kumuloituminen jäävät vähäisiksi myös ilman tapauskohtaista ilmoitusmenettelyä. Kun tilapäinen lentotoiminta on keskitetty yhteen samaan paikkaan eikä hajautu eri kohteisiin, melun vaikutusalue on ennakoitava ja hallittavissa ilman että jokaista vähäistä kokonaisuutta käsitellään erillisellä meluilmoituspäätöksellä.

6) Räjätystyöstä aiheutuvan haitan katsotaan olevan erityisen häiritsevää melun laadusta johtuen, joten siksi sitä on tarpeen rajoittaa tiukemmin, kuin muita erityisen häiritseviä toimenpiteitä kuten kiviaineksen murskausta ja rikotusta. Räjätystyön rajaaminen päiväaikaan (klo 8–18) yö- ja myöhäisiltahäiriö poistuu; lisäksi enintään 5 päivän kesto tekee altistuksesta lyhytaikaisen, jolloin vaikutus on hallittavissa yleismääräyksen (§ 5.3) ilman tapauskohtaista ilmoitusmenettelyä. Jos toiminta sijoittuu poikkeuksellisen lähelle herkkiä kohteita, ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin edellyttää meluilmoituksen tekemistä (§ 5.2).

7) Rajaamalla työt päiväaikaan (klo 7–18) ehkäistään ilta- ja yöajan haitat. Kun kokonaiskesto on enintään 10 vuorokautta, altistus jää lyhytaikaiseksi, jolloin haitat ovat hallittavissa ilman tapauskohtaista ilmoitusmenettelyä. Lyhytkestoisen, päiväaikaan rajatun työn keventäminen on suhteellisuusperiaatteen mukaista ja vähentää hallinnollista kuormaa vaarantamatta meluntorjunnan tasoa. Jos toiminta sijoittuu poikkeuksellisen lähelle herkkiä kohteita, ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin edellyttää meluilmoituksen tekemistä (§ 5.2).

8) Työn rajaaminen päiväaikaan (klo 7–18) ehkäisee tehokkaimmin ilta- ja yöajan terveys- ja viihtyvyshaittoja. Enintään 10 päivän kokonaiskesto tekee altistuksesta lyhytaikaisen, jolloin haitat ovat hallittavissa yleismääräyksen ilman tapauskohtaista ilmoitusmenettelyä. Lyhytkestoisen, päiväaikaan rajatun työn keventäminen on suhteellisuusperiaatteen mukaista ja vähentää hallinnollista kuormaa vaarantamatta meluntorjunnan tasoa.

Määräyksessä mainitut erityisen häiritsevää melua aiheuttavat laitteet voivat olla esimerkiksi alla olevat (luettelo ei tyhjentävä):

Hydrauliset iskuvasarat (kaivinkoneeseen asennettavat "rikottimet") ja käsikäyttöiset piikkauskoneet, jotka tuottavat toistuvaa impulssimelua kiven/betonin rikotuksessa ja purussa, iskuvasarointi työvaiheena (esim. routa- tai kalliopinnan rikotus), lyöntipaalutuskoneet (diesel- ja hydrauliset paalulasarat), joilla ajetaan teräs-/betoni-/puupaalua maahan; niiden matalataajuuspainotteinen, iskumainen ääni kantaa laajalle ja voi siirtyä rakenteita pitkin, kallio- ja ankkuriporakalusto

(porauslaitteet) sekä louhintaan liittyvä kalusto ja räjäytysten oheislaitteet; poraus on jatkuva, kovaaäänistä ja usein kapeakaistaista, kiviaineksen mobiilimurskaimet, syöttimet ja seulat sekä kiven rikotuslaitteet; nämä muodostavat korkean äänitason ja impulssimelua.

9) Meluilmoitusmenettely on tarkoitettu tilapäisiä poikkeamia varten. Tavanomainen peltotyö, korjuu, kuljetus ja metsänhoitotyö on tyypillisesti päiväaikaista ja toistuu säännöllisesti osana elinkeinonharjoittamista, ei poikkeuksena, jolle tapauskohtainen ilmoitusmenettely olisi perusteltu. Ilman vapautusta myös tavanomaisista peltotöistä tai metsänkorjuusta pitäisi tehdä ilmoitus viimeistään 30 vrk ennen toimintaa, minkä jälkeen viranomaisen antaisi tapauskohtaisen päätöksen ja perisi käsittelymaksun. Tämä olisi ylisääntelyä ja rasittaisi sekä elinkeinonharjoittajia että viranomaisia ilman olennaista lisähyötyä.

5.2 § Sairaala, vanhainkoti, päiväkot, koulu ja muut vastaavat laitokset ovat erityisen häiriintyviä kohteita, joten niiden läheisyydessä harjoitettavilta toiminnoilta on perusteltua vaatia normaali ilmoitusmenettely. Pääsääntöisesti välittömäksi läheisyydeksi tulkitaan n. 200 m.

5.3 § Kun annetaan määräyksiä tilanteista, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä, tulee määräyksissä kuitenkin edellyttää riittäviä meluntorjuntatoimia asettamalla esimerkiksi aikarajoitteita, tai edellyttämällä tehokasta tiedottamista haitankärsijöille.

Asutuksen, palveluiden ja herkkien kohteiden läheisyydessä olevista toimista on perusteltua määrätä tiedottamaan, jotta haitankärsijöillä on mahdollisuus ennalta varautua meluhaittaa aiheuttaviin toimintoihin ja tarvittaessa neuvotella toiminnanharjoittajan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa esimerkiksi meluntorjuntatoimenpiteistä tai hiljaisista ajoista. Tiedottaminen on perusteltua myös ympäristönsuojelulain esitöiden (HE 84/1999 vp) mukaan, kun poiketaan meluilmoitusmenettelystä.

YSL 202.3 kohta 2), YSL 118.2 §
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992).

6 § Häiritsevä melu yöaikaan

6.1 § Yöaikainen (klo 22–7) melu on erityisen häiritsevää ja tästä syystä on perusteltua rajoittaa toiminnot, jotka voidaan tehdä myös päiväaikaan (klo 7–22). Asutuksen ja herkkien kohteiden läheisyydessä meluhaittojen torjuminen etenkin yöaikaan on tarpeen melun stressiä lisäävän ja terveyshaittoja aiheuttavan luonteen vuoksi sekä asukkaiden riittävän unensaannin turvaamiseksi.

6.2 § Muun muassa kiinteistöjen kunnossapito- ja huoltotyöt, kuten esimerkiksi lumen auraus, kuorma- ja pois kuljetus ja muu kiinteistön kunnossapitotyö yöaikaan asuntojen ja muiden vastaavien kohteiden läheisyydessä, aiheuttavat asukkaille

erityisen häiritsevää melua etenkin, jos työtä tehdään toistuvasti yöaikaan. Kunnossapitotyöt ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niistä ole tarkoituksenmukaista vaatia meluilmoituksen tekemistä, vaikka työt aiheuttavatkin erityisen häiritsevää melua. Useimmiten ei voida etukäteen edes tietää, milloin työtä joudutaan tekemään, joten ilmoituksen tekeminen etukäteen olisi käytännössä mahdotonta eikä vastaisi ympäristönsuojelulain 118 §:n tarkoitusta.

Jätteiden kuormaamisen, teiden auki pitämisen ja liukkauden torjunnan sekä esimerkiksi hälytysajoneuvojen tai välttämättömien raivaustöiden, maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta välttämättömien toimien rajaaminen määräyksen ulkopuolelle on tarpeen myös yleisen turvallisuuden, omaisuudensuojan ja elinkeinojen harjoittamisen vuoksi.

Määräyksellä ohjataan työt tehtäväksi pääsääntöisesti päiväaikaan, jolloin kunnossapidossa ja muissa töissä käytettävien koneiden ja laitteiden melua ei katsottaisi erityisen häiritseväksi. Poikkeuksena ovat välttämättömät työt, joita ei voida lykätä esimerkiksi liikenneturvallisuuden takia. Silloin tällöin yöaikaan tehtävä välttämätön työ ei aiheuta asukkaille vastaavaa haittaa kuin toistuvasti yöaikaan tehtävä työ. Välttämättömiä töitä voivat olla myös esimerkiksi vesihuoltolaitoksen tai sähköverkkojen ylläpitoon liittyvät välttämättömät työt sekä huoltolennot esimerkiksi sähkölinjojen vikojen paikallistamisen.

YSL 202.3 kohta 2)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VNp 993/1992).

ILMANSUOJELU

Ilmansuojelusäännösten tarkoituksena on estää erilaisista rakennus- ja kunnostustöistä, kuten uudisrakennus- ja korjaustöistä, murskauksesta, rakennusten purkutöistä aiheutuvia pöly- ja muita haittoja. Määräysten mukaan näissä töissä käytettävien suojausmenetelmien tulee olla sellaisia, että pölyn ja haitallisten aineiden, kuten esimerkiksi elementtien saumausaineiden sisältämän PCB:n ja lyijyn, leviäminen ympäristöön estetään. Ilmassa leijuva pöly voi esimerkiksi lisätä astmaoireita, karkeajakoinen pöly ärsyttää silmiä, ja pienet hengitettävät hiukkaset kulkeutua keuhkorakkuloihin saakka. Allergisille ja astmaa sairastaville hiukkaset ovat erityisen kiusallisia. Pölyä aiheuttavat muun muassa liikenne sekä erilaiset huolto- ja kunnossapitotyöt. Jos pölyhaittoja ei pystytä kokonaisuudessaan ehkäisemään, ne on pidettävä mahdollisimman pieninä.

7 § Rakennus-, purku-, kunnossapito- ja puhtaanapitotyöt

Maanrakennus, talonrakennus ja erilaiset purkutytöt ovat merkittäviä pölyhaittojen aiheuttajia. Lisäksi rakennusten julkisivujen hiekkapuhalluksessa ja työmaaliikenteestä syntyy runsaasti pölyä. Määräyksen tavoitteena on estää terveyshaittojen syntyminen, ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentyminen ja

ympäristön pilaantuminen varmistamalla rakennus-, korjaus-, purku- ja maanrakennustöistä aiheutuvan pölyämisen mahdollisimman tehokas torjunta.

YSL 202.3 § kohta 1)

8 § Rakennusten polttaminen

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä, eivätkä kokonaiset rakennukset jätessäntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia haitallisia yhdisteitä.

Määräys ei estä pelastusviranomaisen harjoitustoimintaa. Rakennusten polttamisen salliminen pelastusviranomaiselle on tarpeen pelastushenkilöstön riittävän ammattitaidon ylläpitämiseksi.

YSL 202.3 § kohta 1)

KEMIKAALIT

9 § Vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastointi ja käsittely

9.1 § Vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastointia ja käsittelyä koskevilla määräyksillä pyritään ehkäisemään varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvia päästöjä ja niiden haitallisia vaikutuksia, jotka voivat ilmetä maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisena.

YSL 16 ja 17 §, YSL 202.3 § kohdat 1 ja 3

9.2 §:n mukaiset nestemäisten vaarallisten kemikaalien ja jätteiden varastoinnille asetettavat vaatimukset ovat tarpeellisia, koska tällaisesta varastoinnista aiheutuu merkittävä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski. Yksivaippaiset säiliöt ja kemikaaliastiat ovat riski maaperälle ja pohjavedelle. Niiden sijoittamisella suoja-altaaseen ja suoja-altaan riittävällä tilavuudella estetään vaarallisen kemikaalin tai vaarallisen jätteen pääsy maaperään tai viemäriin onnettomuustilanteissa. Yksivaippaisen säiliön ja kemikaaliastiavaraston kattamisella estetään sadevesien pääsy suoja-altaaseen. Varastoitavaa kemikaalia saattaa joutua pieniä määriä suoja-altaaseen ja nämä kemikaalijäämät sekoittuvat suoja-altaan sadeveteen, mikäli varasto suoja-altaineen ei ole katettu. Hallitsematon suoja-altaan tyhjennys saattaa aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

Suoja-altaan tilavuuden on oltava 110 % altaassa olevan suurimman palavaa nestettä sisältävän säiliön tilavuudesta ja 100 % terveydelle ja ympäristölle vaarallista kemikaalia sisältävän suurimman säiliön tilavuudesta. Suoja-altaan

tilavuusvaatimukset perustuvat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamiin ohjeisiin. Astiavaraston allastusvaatimus suurimman astian tilavuuden mukaan on riittävä, koska todennäköisesti ainoastaan yksi astia rikkoutuu kerrallaan, jolloin sen sisältämä kemikaalimäärä mahtuu suoja-altaaseen.

9.3 § Siirrettävien polttonestesäiliöiden osalta voidaan tiiviin alustan vaatimuksesta poiketa, mikäli polttonestesäiliöiden vuodonhallinta on järjestetty rakenteellisesti.

Siirrettävillä säiliöillä tarkoitetaan lähinnä tilapäisessä käytössä työmailla olevia säiliöitä. Sijoituspaikan ja suojausrakenteen tarkoituksena on estää mahdollisesti vuotaneen kemikaalin ja polttoaineen pääsy vesistöön, pohjavesiin ja maaperään. Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisesti pohjaveden pilaaminen sekä pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on kielletty, minkä takia ympäristönsuojelumääräyksissä on perusteltua antaa erillinen määräys myös pohjavesialueella käytettävien siirrettävien säiliöiden suojauksesta.

9.4 § Määräyksen mukaiseksi tiiviiksi alustaksi voidaan katsoa esimerkiksi asfaltti- tai betonipinnoite, josta vuodot ovat helposti havaittavissa ja kerättävissä talteen, ja siten voidaan ehkäistä kemikaalien pääsy maaperään, vesistöön tai viemäriin.

9.5 § Säiliön tulee olla irti alustastaan vähintään 5 cm (50 mm), jolloin voidaan todeta riittävällä tarkkuudella, ettei säiliössä varastoitu kemikaali ole aiheuttanut ympäristön pilaantumista. Silmämääräisellä tarkastuksella voidaan lisäksi todeta säiliön olevan ulkopuoliselta kunnoltaan varastointiin soveltuvassa kunnossa.

9.6 §:ssä vaadituilla varolaitteilla ja lukituksella voidaan ennakolta riittävällä varmuudella estää huolimattomuudesta, ilkivallasta ja ulkopuolisista toimijoista johtuvat öljyvahingot ja niistä aiheutuva ympäristön pilaantuminen.

9.7 § Ulkopuolisten pääsy kemikaalien varastopaikoille on estettävä. Näin voidaan estää ilkivaltaa ja siitä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Määräys säiliöiden ja varastojen lukitsemisesta on tarpeen, jotta voidaan estää ilkivallasta mahdollisesti aiheutuvat kemikaalien vuodot ja ympäristön pilaantuminen.

9.8 § Asianmukainen varautuminen vahingon torjuntaan vähentää ympäristön pilaantumisen riskiä ja vahingon laajuutta, mikäli saatavilla on nopeasti riittävä määrä vahingon torjuntaan soveltuvaa imeytysainetta ja välineitä.

10 § Lisämääräykset kemikaalien varastoinnista pohjavesialueella

Pohjavesialueella on maaperän ja pohjaveden pilaantumisen estämiseksi noudatettava erityistä varovaisuutta. Säiliöiden sijoittamiseen, huoltoon ja kunnossapitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota, joten niille on pohjavesialueella asetettu tiukempia teknisiä vaatimuksia.

10.1 § Öljylämmityslaitteistolta edellytettävän yksiputkijärjestelmän avulla estetään sellaiset vaikeasti havaittavat öljyvuodot, joita voi aiheutua kaksiputkijärjestelmän paluuoiljyputken rikkoutumisesta.

10.2 § Maanalaiset kemikaalisäiliöt muodostavat merkittävän riskin pohjavedelle, mistä syystä uusien maanalaisten säiliöiden sijoittaminen pohjavesialueelle on syytä kieltää. Näissä määräyksissä maanalaisella säiliöllä tarkoitetaan säiliötä, joka on maan alla suoraan kosketuksessa maahan tai se sijaitsee bunkkerissa maanpinnan alapuolella, ei kuitenkaan rakennuksen sisällä sijaitseva säiliö.

Säiliöiden kunnostus pinnoittamalla on kielletty, koska pinnoituksen jälkeen säiliön vaipan kuntoa ei voi enää luotettavasti tarkastaa, eikä siten säiliön luokitusta ja luokitukseen perustuvaa tarkastusväliä määrittää. Pinnoitettu säiliö muodostaa pohjaveden pilaantumisriskin, koska sen kuntoa ei voi luotettavasti valvoa. Käytöstä poistettu öljysäiliö tulee puhdistaa ja poistaa maaperästä.

YSL 202.3 § kohdat 1 ja 3, YSL 16 ja 17 §

JÄTTEET

11 § Eräiden jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa

11.1 § Määräyksellä säädellään hyödyntämistä, joka tulkitaan pienimuotoiseksi eli ammattimaiseksi tai laitospäiseksi, eikä se siksi edellytä ympäristölupaa tai valtioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa mukaista ilmoitusta (ns. MARA-asetus, VNa 843/2017). Jättemateriaalia voi hyödyntää ainoastaan väylien, kenttien ja vallien rakennekerroksissa, mikäli sille on aito tarve. Lisäksi tulee noudattaa jätelain (646/2011) ja ympäristönsuojelulain vaatimuksia. Rakenteessa käytettävä jäte tulee olla käsitelty soveltuvaan palakokoon. Käytettävä jäte ei saa olla peräisin kohteesta, joka on pilaantunut esimerkiksi öljyllä tai kemikaaleilla. Mikäli jätteen puhtaudesta syntyy epäily, puhtaus on varmistettava pitoisuus- ja/tai liukoisuusmäärityksin viranomaisen edellyttämällä tavalla. Jätettä sisältävä rakenne tulee peittää pilaantumattomalla maa- tai kiviaineskerroksella tai päällystää asfaltilla tai muulla vastaavalla materiaalilla. Jätteen peittämisellä ja päällystämällä estetään jätteen leviäminen ympäristöön ja sille altistuminen.

11.2 § Määräyksessä esitettyjä ehtoja noudattamalla hyödyntämisestä ei arvioiden aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätteiden maaperään sijoittamisen kieltäminen pohjavesi- tai ranta-alueilla on tarpeen pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Hyödynnetystä jättemateriaalista voi liueta maaperään haitallisia aineita, jotka voivat kulkeutua pohjaveteen ja vesistöihin.

11.3 § Maaperään sijoitetusta jättemateriaalista voi liueta ympäristölle tai terveydelle haitallisia tai vaarallisia aineita. Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen hankkeeseen ryhtymistä on perusteltua, jotta jättemateriaalin käytön valvonta on

mahdollista. Hyödynnetyksi aiotusta jätteestä on tarvittaessa otettava näytteet haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä. Viranomainen voi myös ilmoituksen saatuaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti (Hallintolaki (434/2003) 8 §) tarvittaessa ohjeistaa hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään MARA-asetuksen mukaisen ilmoituksen valtion valvontaviranomaiselle.

Ilmoituksen perusteella viranomaisen on mahdollista arvioida jätteen hyötykäytön soveltuvuus kohteeseen ilmoituksen tiedot huomioiden. Samalla jo ilmoitusvelvollisuuden noudattaminen ja määräyksessä vaadittujen tietojen toimittaminen lisää toiminnan suunnitelmallisuutta. Lisäksi viranomainen voi tallentaa ilmoituksessa mainitut tiedot omaan tietojärjestelmäänsä jälkivalvontaa ja tilastointia varten. Tarvittaessa viranomainen antaa tarkentavia ohjeita, mikäli hyödyntämispaikkaan tai hyödynnettäviin jätteisiin liittyy erityisominaisuuksia, joiden johdosta ympäristön pilaantumisen vaaran estäminen vaatii erityistoimenpiteitä.

11.4 § Hyödyntämisen jälkeisestä selvitysvelvollisuudesta on määrätty valvonnallisista syistä, jotta voidaan varmistua siitä, että hyödyntäminen on tapahtunut suunnitellusti.

11.5 § Velvoite kiinteistön uudelle haltijalle annettavasta jätteen hyödyntämistä koskevasta ilmoituksesta perustuu ympäristönsuojelulain 139 §:än.

YSL 202.3 § kohdat 1, 3 ja 6, YSL 16 ja 17 §

12 § Maanalaisen öljysäiliön käytöstä poistaminen

Kunnissa voi olla rakennuskannasta riippuen runsaasti maanalaisia tai muita öljysäiliöitä, jotka aiheuttavat merkittävän paikallisen maaperän pilaumisriskin.

Maanalaisten öljysäiliöiden poistaminen on perusteltua, jotta maaperään ei jää sellaisia säiliöitä, joista voi aiheutua tai on jo aiheutunut maaperän, pohjaveden tai muun ympäristön pilaantumista. Myös jätelain perusteella käytöstä poistettuja säiliöitä sekä näiden putkistoja pidetään jätteenä, eikä niiden jättäminen maahan ole lainmukaista jätteen käsittelyä.

Poikkeus säiliön poistamisesta voidaan myöntää, mikäli säiliön maaperään jättämisestä ei aiheudu maaperän, pohjaveden tai muun ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, säiliön poistaminen on kiinteistön omistajalle taloudellisesti kohtuutonta tai säiliön poistaminen vaarantaa esimerkiksi maaperän kantavuuden suhteessa rakennuksiin (esim. rakennusten sortumisvaara). Mahdollisessa poikkeamispäätöksessä annetaan tarkemmat määräykset tarvittavien toimenpiteiden suorittamiseksi.

Puhdistustyön suorittajalta on vaadittu pätevyys, jotta varmistutaan asianmukaisesta puhdistuksesta sekä sen dokumentoinnista. Valvonnan kannalta on tarpeellista, että ympäristönsuojeluviranomainen saa tarvittaessa asiakirjat tiedoksi.

YSL 202.3 § kohdat 1, 3 ja 6, YSL 16 ja 17 §

13 § Kyllästetyn puun käyttö

Vaaralliseksi jätteeksi luokitellulla kreosootilla tai kromi-kupari-arseeni (CCA) -kyllästeillä käsitellyn jätteen poltto ja luovuttaminen muille kuin jätelain tarkoittamille vastaanottajille on kielletty. Ammattimainen ja teollinen käyttö on mahdollista noudattaen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ohjeistuksia (Tukesin ohje, Arseenilla käsitellyn puutavaran käyttörajoitusten soveltaminen).

CCA-kyllästeillä käsiteltyä puuta saa käyttää ammattimaisesti tai teollisesti vain, mikäli käytettävän puun kestävyys on välttämätöntä ihmisen tai karjan turvallisuuden kannalta ja puun joutuminen ihokosketukseen on puun käyttöaikana epätodennäköistä.

Tällaisia sallittuja käyttötarkoituksia voivat olla mm. julkisten rakennusten ja maatalousrakennusten kantavat puurakenteet, sillat ja siltarakenteet, laiturit, perustukset ja tukirakenteet.

Lainsäädäntö ei salli kreosootilla kyllästetyn puutavaran käyttöä yksityishenkilöille.

REACH-asetus: (EY) N:o 1907/2006

14 § Kallio- ja energiaporakaivojen poraaminen sekä muu kairaustoiminta

Muuta kairaustoimintaa voi olla esimerkiksi pohjavesiputkien kairaaminen. Määräys ei koske malminetsintään liittyvää kairaustoimintaa, sillä siitä säädetään kaivoslaissa (621/2011).

14.1 ja 14.2 § Kallioporakaivon ja energiaporakaivon porauksessa syntyvä karkea kiviaines sekä veden ja kiintoaineen muodostama liete on jätettä (KHO 2024:97). Pölyn leviämistä koskevalla määräyksellä varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu pölystä johtuvaa haittaa terveydelle tai ympäristölle.

14.2 § Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi hankkeeseen ryhtyvän on puhdistettava mahdollinen syntyvä kivi- ja kiintoaines ympäristöstä.

YSL 202.3 § kohta 1 ja 3, YSL 16 ja 17 §

VESIENSUOJELU

15 § Määräykset jätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella

Ympäristönsuojelulain 156 c §:n mukaan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi. Ankarammat puhdistusvaatimukset määritellään hajajätevesiasetuksen 4 §:ssä: pilaantumisen herkäksi määritellyillä alueilla kuormituksen tulee vähentyä orgaanisen aineen osalta vähintään 90 %, fosforin vähintään 85 % ja kokonaistypen osalta vähintään 40 %.

Mikäli annetaan ympäristönsuojelumääräys 156 c §:n nojalla, tulevat valtioneuvoston asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (VNa 157/2017, ns. hajajätevesiasetus) 4 §:n mukaiset puhdistusvaatimukset velvoittaviksi. Kunnassa voidaan kuitenkin määrätä myös tätä ankarammista puhdistamisvelvoitteista, mikäli se katsotaan paikallisten olosuhteiden vuoksi tarpeelliseksi.

15.1 § Perustason puhdistusvaatimuksen täyttäminen ei rantavyöhykkeellä ole riittävä vesistöön kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi. Puhdistettu talousjätevesi sisältää ravinteiden lisäksi myös muita vesistön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita, kuten raskasmetalleja, lääkkeitä ja ulosteperäisiä mikrobeja.

Rantavyöhykkeellä puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen saavuttamisen Teno-, Näätämö- ja Paatsjoen vesienhoitoalueella.

15.2 § Ankaramman puhdistusvaatimuksen mukainen puhdistustaso on tarpeen pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi. Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteiden lisäksi esimerkiksi ulosteperäisiä mikrobeja, lääkeainejäämiä, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia aineita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen riskin sekä vaarantaa pohjaveden laadun.

15.3. § Puhdistettujen käymäläjätevesien johtaminen 2-luokan pohjavesialueen pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen ulkopuolelle imeytettäväksi on sallittua, koska alue ei yleensä sisällä hyvin vettä läpäiseviä maalajeja, kuten hiekkaa ja soraa, joten alueella ei muodostu samassa määrin pohjavettä kuin varsinaisella muodostumisalueella, eikä se täten ole samassa määrin pohjaveden pilaantumisen herkkää aluetta.

Pohjaveden pilaantumisen suhteen vähäriskinen ja asianmukaisesti puhdistettu harmaa jätevesi voidaan imeyttää maaperään ilman kohtuutonta uhkaa pohjaveden laadulle. Utsjoen kunta on suurimmaksi osaksi harvaan asuttua aluetta, ja etäisyydet lähimpiin jätevesiä vastaanottaviin jätevedenpuhdistamoihin voivat kasvaa niin suuriksi, että ympäristönsuojelullisesti kokonaisuutta ja pohjaveden

pilaantumisriskiä arvioiden ei ole myöskään tarkoituksenmukaista kuljettaa puhdistettua harmaata jätevettä pitkiä matkoja alueen ulkopuolelle.

Yksityishenkilöt voivat vähäisessä määrin hyödyntää erottelevien kuivakäymälöiden vedellä laimennettua virtsaa lannoitteena, jos laimennettu virtsa levitetään esimerkiksi nurmikolle, puille, pensaille ja kukkiville kasveille. Virtsaa on varastoitava vähintään 3 kk ennen hyödyntämistä. Vanhentaminen tuhoaa taudinaiheuttajia ja hygienisoi virtsaa. Virtsaa on lähtökohtaisesti jo melko steriiliä.

YSL 202.3 §:n kohdat 4 ja 7, YSL 17 §, YSL 156 c §:n 2 momentti.

15.4 § Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Vähäisillä jätevesillä (ns. kantovesi) tarkoitetaan muita kuin vesikäymälän jätevesiä, joiden määrä on vähäinen ja joista ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Rakennukseen ei tule kiinteää vesijohtoa, vaan vesi tuodaan käsin tai pumppaamalla; esimerkiksi sauna, jossa ei ole asennettuja vesikalusteita, kuten vesijohtoa, lämminvesivaraajaa tai suihkua. Veden käyttö on vähäistä ja hallittua; vettä käytetään lähinnä löylyn heittämiseen ja peseytymiseen.

YSL 155.2 §

15.5 § Määräyksen tarkoitus on ehkäistä tulvaveden pääsy jäteveden käsittelyjärjestelmiin ja tästä mahdollisesti aiheutuva puhdistamattoman jäteveden pääsy tulvaveden mukana vesistöön ja ranta-alueille.

15.6 § Suojaetäisyyksien tarkoituksena on ehkäistä jätevesijärjestelmistä mahdollisesti aiheutuvaa haittaa, kuten kaivojen tai vesistön pilaantumista. Tarkoituksena on myös ehkäistä puhdistettujen jätevesien pääsyä herkkiin kohteisiin haitallisissa määrin.

Suojaetäisyyksillä voidaan myös ehkäistä muita mahdollisia haittoja, kuten hajuhaittoja. Etäisyydet ovat tarpeellisia myös terveydensuojelullisista syistä. Suojaetäisyys on määriteltävä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat mm. maaperäolosuhteet, sijaintipaikan kaltevuus ja pohjavesiolosuhteet.

YSL 202.3 § kohdat 1, 3 ja 7

15.7 § Määräyksen tarkoitus on huolehtia siitä, että jätevesien käsittelyjärjestelmiä voidaan käyttää ja huoltaa ympäri vuoden. Vaikka saareen olisi talvisin jäätie, ei sen käyttömahdollisuus ole ympärivuotinen ja muutenkin riippuu vallitsevista olosuhteista.

15.8 § Jätevesijärjestelmän huollon ja säiliöiden tyhjennysten kirjanpito on tarpeen järjestelmän toimivuuden varmistamiseksi sekä ympäristönsuojelulain edellyttämien

puhdistusvaatimusten toteutumisen todentamiseksi. Säännöllisen huollon dokumentointi osoittaa, että järjestelmää on ylläpidetty käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti. Kirjanpito on pyydettyessä esiteettävä valvontaviranomaiselle.

VNa 157/2017

15.9 § Puhdistamoille, joiden asukasvastineluku on suurempi kuin 20 on annettu erityismääräys, koska niiden jätevesien määrä ja lika-ainepitoisuus ovat tyypillisesti selvästi suurempi kuin tavallisella asuinkiinteistöllä. Tällaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät sijaitsevat useimmiten esimerkiksi matkailukeskuksissa. Ympäristöluvanvaraisuuden raja on 100 AVL.

YSL 157 a §

16 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu

16.1 § Määräyksillä voidaan estää ajoneuvojen, veneiden ja muiden laitteiden pesussa liukenevien haitallisten aineiden, kuten öljyn tai liuottimien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen.

Määräyksissä ei kielletä ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesua pihoilla, sillä paikallisesti asian on tulkittu aiheuttavan vain pientä ympäristön pilaantumisen riskiä.

16.2 § Veneiden pesu vesistöissä on sallittu, jos pesussa ei käytetä pesuaineita eikä veneen pohjassa ole ympäristölle haitallisia biosidipohjamaaleja. Pesu tulee suorittaa siten, ettei vesistöön joudu kemikaaleja, öljyä tai muita haitallisia aineita.

16.3 § Pohjavesialueella ja rantavyöhykkeellä pesussa käytettävät liuotinpesuaineet aiheuttavat pohjaveden ja vesistön pilaantumisen vaaraa, jos pesuvedet johdetaan suoraan maahan.

16.4 § Laajamittaisessa pesutoiminnassa syntyy huomattavia määriä pesuvesiä, jotka sisältävät pesuaineita sekä pesussa liuenneita muita haitallisia aineita, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa.

YSL 202.3 § kohdat 1 ja 7, YSL 16 ja 17 §

MAATALOUS JA ELÄIMET

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa sellaisten alueiden tai vyöhykkeiden määrittelemiseksi, joilla lannoitteiden tai maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan.

YSL 202.3 § kohdat 5 ja 7

17 § Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla

17.1. § Lannan- ja virtsan käyttö lannoitteena pohjavesialueella voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Lannan ja virtsan käyttö lannoitteena vedenottamon läheisyydessä saattaa vaarantaa pohjaveden ja talousveden laadun ja aiheuttaa terveysriskejä.

YSL 202.3 § kohdat 5 ja 7

17.2 § Kuivalannan levitys aiheuttaa selvästi pienemmän pohjavesiriskin kuin lietelannan ja virtsan levitys, koska kuivalanta on kiinteämpää, sen ravinteet vapautuvat hitaammin ja se pidättyy paremmin maaperään. Täten kuivalannan levitys on kielletty ainoastaan vedenhankintaa varten tärkeillä (1-lk:n) pohjavesialueilla.

18 § Lantavarastojen, eläinsuojien ja eläinten ulkotarhojen sijoittaminen

18.1 § Ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävät eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittaminen suhteessa asuinkiinteistöihin ja vesistöihin, puroihin, noroihin ja vastaaviin kohteisiin.

Uusien eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittumista on tarpeen säännellä, jotta voidaan rajoittaa maaperään ja vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta sekä ehkäistä naapurustolle aiheutuvia haittoja, kuten haju- tai pölyhaittaa.

Määräystä sovelletaan säännöllisesti ulkoilevien kotieläinten, kuten hevosten ja lampaiden ulkotarhoihin. Määräystä ei sovelleta esimerkiksi lemmikkien piha-aitauksiin.

18.2 § Määrätyt vähimmäissuojaetäisyydet on suhteutettu ns. nitraattiasetuksen (Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta) suojaetäisyyksiin. Määrätyt suojaetäisyydet on arvioitu sillä perusteella, että ulkotarhasta tai ratsastuskentästä ei aiheutuisi merkittävästi riskiä maaperän kautta tapahtuvaan pilaantumiseen useimmissa maaperätyypeissä. Pykälää ei sovelleta luonnonlaitumilla, jotka ulottuvat suoraan vesistöön. Laiduntaminen rantaan asti on välttämätöntä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi mm. joillakin perinnebiotoopeilla.

Kohdan 2) vähimmäissuojaetäisyys koskee myös puroja, sillä ne ovat vesistöjä.

18.3 § Eläinten jaloittelualueilta ja ratsastuskentiltä tulee poistaa kerättävissä oleva lanta säännöllisesti, koska lannan kertyminen lisää vesistökuormitusta ja hajuhaittoja. Lannan poistaminen ehkäisee ravinteiden ja haitta-aineiden huuhtoutumista

ympäristöön, ylläpitää kenttärakenteiden toimivuutta ja toteuttaa ympäristönsuojelulain ennaltaehkäisyn periaatteita.

YSL 202.3 § 1 kohta, YSL 16 ja 17 §

19 § Koirien tarhaaminen

Kymmenen (10) koiran koiratarhassa eläinmäärä lähtökohtaisesti on niin suuri, että koirien ulosteet ja virtsa voivat aiheuttaa pohjaveden tai vesistön pilaantumisen riskiä. Koirien ulosteet ja virtsa sisältävät runsaasti ravinteita, kuten typpeä ja fosforia, sekä taudinaiheuttajia ja muita epäpuhtauksia, jotka voivat maaperän kautta kulkeutua pohjaveteen, tai vesistöön tarhan sijaitessa rantavyöhykkeellä.

YSL 16 ja 17 §, 202.1 §

20 § Poronhoito

20.1 § Porotarhojen sijoittumista on tarpeen säännellä, jotta voidaan rajoittaa maaperään ja vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta. Porotarhalla ei näissä määräyksissä tarkoiteta esimerkiksi erotusaitaa. Erotuksessa porot voivat juoda suoraan vesistöstä, eikä tältääkään osin suojaetäisyydet koske erotusaitoja.

Mikäli poroja ruokitaan toistuvasti samoilla alueilla, on vaarana, että alueen maaperän ja vesistöjen ravinnepitoisuus voi lisääntyä ja kasvillisuus rehevöityä. Tämä johtuu sekä poron jätöksistä että maastoon jäävästä syömättömästä rehusta. Porojen pitkäaikaisten ruokintapaikkojen maan fosfori, typpi- ja kaliumpitoisuudet voivat olla selvästi kohonneita.

20.2 § Porotarhoissa syntyvä uloste, virtsa ja ravinnepitoiset valumavedet sisältävät mikrobeja, typpeä, fosforia ja orgaanista kuormaa, jotka voivat heikentää talousveden laatua. Ympäristönsuojelulain maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot koskevat myös porotaloutta. On arvioitu, että 30 m on riittävä etäisyys, joka pienentää merkittävästi riskiä maaperän kautta tapahtuvaan pilaantumiseen useimmissa maaperätyypeissä.

YSL 202.3 § 1 kohta, YSL 16 ja 17 §

MUUT MÄÄRÄYKSET

21 § Lumen vastaanottopaikat

Jos toiminnasta aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, tulee toiminnalle hakea ympäristölupaa. Kohtuutonta rasitusta naapurustolle voivat aiheuttaa ainakin roskaantuminen ja vettyminen.

YSL 27.2 § 3 kohta

21.2 § Vesistöjen roskaantumisen estämiseksi lumen vastaanottopaikkojen sijoittaminen vesistöön ja vesistöjen rantavyöhykkeelle on kielletty. Sijoittaminen pohjavesialueelle on kielletty, jottei toiminta aiheuta pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

YSL 17.1 § 1 kohta

21.3 § Jätteestä tai jätehuollosta ei saa aiheutua haittaa ympäristölle eikä roskaantumista. Tämän estämiseksi vastaanottopaikat ja niiden ympäristö tulee siivota vuosittain ja vastaanottopaikan haltijan tulee huolehtia siitä, ettei alueelle tuoda muuta jätettä.

YSL 7 ja 11 §, Jätelaki 13.2 §

22 § Poikkeaminen

Mahdollisuus myöntää poikkeuksia ympäristönsuojelumääräyksistä on tärkeä kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien oikeusturvan kannalta.

Poikkeamismenettely antaa tarvittaessa mahdollisuuden punnita yksittäisen määräyksen oikeasuhtaisuutta, joka lisää määräysten perustuslaillista hyväksyttävyyttä. Kaikkia soveltamistilanteissa ilmeneviä seikkoja ei ole ollut mahdollista huomioida määräyksiä annettaessa, joten poikkeamismahdollisuus ja poikkeamismääräyksen antaminen on tärkeää myös määräysten soveltamisen näkökulmasta.

Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen käsitellään hallintolain säännösten mukaisesti. Poikkeamisesta voidaan periä maksu YSL 205 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Maksun perusteista määrätään tarkemmin Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa.

YSL 202.4 §, YSL 205.2 § kohta 1, Hallintolaki (434/2003)

Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa.

23 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkominen ja seuraamukset

Ympäristönsuojelumääräysten rikkominen on valvontatoimien ja hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisen peruste.

YSL 175, 176 §, 179. 225 §, Rikoslaki (39/1889) 48 luku 1-4 §